

Sygn. akt IV P 246/16

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2017 r.

Sąd Rejonowy w Puławach IV Wydział Pracy

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Magdalena Gałkowska

Protokolant st.sekr.sąd. Agnieszka Rzepkowska

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2017 r. w Puławach

sprawy z powództwa A. M.

przeciwko Zespołowi Szkół Ogólnokształcących nr (...) im. F. K. w P.

o ustalenie, że zaliczeniu do stażu pracy podlega okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców

1.ustala, że zaliczeniu do stażu pracy powoda A. M. podlega okres jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców tj. okres od 1 stycznia 1983r. do 30 września 1986r.;

2.nie obciąża pozwanego kosztami procesu.

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 9 grudnia 2016r. skierowanym przeciwko pracodawcy Zespołowi Szkół Ogólnokształcących nr (...) im. F. K. w P. powód A. M. wnosił o ustalenie, że zaliczeniu do jego stażu pracy podlega okres jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 1 stycznia 1983r. do 30 września 1986r. - zgodnie z art. 1 ust1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 1990r. o wliczaniu pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy.

Pozwany Zespół Szkół Ogólnokształcących nr (...) im. F. K. w P. powództwa nie uznawał i wnosił o jego oddalenie.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód A. M. urodził się w dniu (...) (akta osobowe).

Powód od urodzenia aż do rozpoczęcia studiów na Uniwersytecie (...) tj. aż do 1 października 1986r. mieszkał wraz z rodzicami H. i J. M. w miejscowości S. (zeznania powoda słuchanego w trybie art. 299 kpc k33-33v). Rodzice powoda prowadzili gospodarstwo rolne położone w tej miejscowości o powierzchni ponad 18, 9079 ha, hodowali tam krowy, trzodę chlewną, uprawiali zboża i inne rośliny (k.6,7, k.8-10, zeznania powoda słuchanego w trybie art. 299 kpc). Powód w okresie od 1981 r do 1986r. uczęszczał do Technikum (...) w W., oddalonym o ok. 12 km od S. (bezsporne). Powód w okresie nauki w Technikum mieszkał cały czas u rodziców , jeździł do szkoły w dni powszednie, zajęcia odbywały się od rana i ok. godz. 14.00 powód wracał ze szkoły i po zjedzeniu obiadu, jechał wraz z rodzicami w pole, pracował przy obrządku, mniej więcej codziennie po lekcjach 5-6 godzin (zeznania powoda słuchanego w trybie art. 299 kpc). Powód uczył się przede wszystkim w szkole, a lekcje odrabiał czy też przygotowywał się do szkoły w przerwach między wykonywaniem popołudniami pracy w gospodarstwie np. jadąc na pole i wieczorami (zeznania

powoda słuchanego w trybie art. 299 kpc). Powód nie wyjeżdżał nigdy nigdzie w czasie wakacji czy ferii, w tym czasie wykonując pracę w gospodarstwie rolnym swoich rodziców (zeznania powoda słuchanego w trybie art. 299 kpc). W czasie nauki w Technikum (...) w W. powód nie pracował nigdzie poza gospodarstwem rodziców ((...) w W. (zeznania powoda słuchanego w trybie art. 299 kpc).

Powód ukończył studia w czerwcu 1991r. i od 1 września 1991r. zatrudniony jest w pozwanym Zespole Szkół Ogólnokształcących nr (...) im. F. K. w P. jako nauczyciel (akta osobowe).

W trakcie zatrudnienia w pozwanym Zespole wypłacano powodowi nagrody jubileuszowe, uwzględniając tylko staż pracy w pozwanym Zespole (bezsporne).

W piśmie z dnia 7 października 2016r. powód zwrócił się do dyrektora pozwanego Zespołu o zaliczenie do jego stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, a do swojego pisma dołączył dokumenty w postaci zeznań świadków, zaświadczenia z Urzędu Gminy w S. (akta osobowe). Dyrektorka pozwanego Zespołu w piśmie z dnia 21 października 2016r. odmówiła powodowi zaliczenia do jego stażu pracy okresu jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców ponieważ nie objął on gospodarstwa i nie rozpoczął jego prowadzenia osobiście lub ze współmałżonką a ponadto w okresie tym kształcił się on w szkole ponadpodstawowej, a więc zgodnie z obowiązującymi przepisami, praca w tym gospodarstwie nie stanowiła głównego źródła jego utrzymania (akta osobowe).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o dokumenty złożone do akt sprawy, których prawdziwość czy autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a także w oparciu o zeznania powoda słuchanego w trybie art. 299 kpc, które to zeznania korelują z dokumentami złożonymi do akt sprawy. Zeznania te więc należy obdarzyć wiarą w całości, jako zgodne z dokumentami, niekwestionowane przez stronę pozwaną, logiczne a nadto sąd mając możliwość bezpośredniego kontaktu z powodem doszedł do przekonania, że te zeznania są szczerze.

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Na wstępie podnieść należy, że roszczenie powoda o ustalenie, że zaliczeniu do jego stażu pracy podlega okres jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 1 stycznia 1983r. do 30 września 1986r. - zgodnie z art. 1 ust1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 1990r. o wliczaniu pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy, jest roszczeniem w trybie art.189kpc, zgodnie z którym, można żądać ustalenia przez sąd istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy strona ma w tym interes prawny. Interes prawny powoda polega niewątpliwie na tym, że przedmiotowe ustalenie będzie miało w przyszłości bezpośredni wpływ na wcześniejsze powstanie u powoda uprawnień do nagrody jubileuszowej i na ewentualnie inne prawa wynikające z przepisów prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. Zatem powód ma interes prawny w przedmiotowym ustaleniu.

Zgodnie z art. 1 ust 1 ustawy z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy (Dz.U. Nr 54,poz.310), ilekroć przepisy prawa lub postanowienia układu zbiorowego pracy albo porozumienia w sprawie zakładowego systemu wynagradzania przewidują wliczanie do stażu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownika wynikające ze stosunku pracy, okresów zatrudnienia w innych zakładach pracy, do stażu tego wlicza się pracownikowi także:

- 1) okresy prowadzenia indywidualnego gospodarstwa rolnego lub pracy w takim gospodarstwie, prowadzonym przez współmałżonka,
- 2) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy po ukończeniu 16 roku życia w gospodarstwie rolnym prowadzonym przez rodziców lub teściów, poprzedzające objęcie tego gospodarstwa i rozpoczęcie jego prowadzenia osobiście lub wraz ze współmałżonkiem,
- 3) przypadające po dniu 31 grudnia 1982 r. okresy pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym w charakterze pracownika w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin.

Poza sporem jest, że przepisy obowiązujące w pozwanym Zespole przewidują wliczanie do pracowniczego stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym w rozumieniu w/w ustawy.

Powód domaga się ustalenia, że okres jego pracy w gospodarstwie rolnym jego rodziców tj. okres od dnia 1 stycznia 1983r. do 30 września 1986r. podlega wliczeniu do pracowniczego stażu pracy, a jako podstawę prawną swojego roszczenia wskazuje art. 1 ust 1 pkt 3 tejże ustawy. Przepis ten stanowi, że do pracowniczego stażu pracy mogą zostać wliczone okresy pracy w gospodarstwie rolnym przypadające po 31 grudnia 1982 r. wykonywanej w charakterze domownika w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin. Zauważyć należy, że w przepisach ubezpieczeniowych definicja domownika ulegała zmianom, bo przepisami dotyczącymi ubezpieczenia społecznego rolników były: ustawa z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu rolników indywidualnych i członków ich rodzin (t.j. Dz.U. z 1989 r. Nr 24. poz 133ze zm.), a od dnia 1 stycznia 1991 r. - ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 1998 r. Nr 7, poz.25 ze zm.). Obie ustawy zawierają definicje domownika, różniące się jednak od siebie. Rację ma pozwany pracodawca twierdząc, że w zależności od okresu, w jakim wykonywana była praca w charakterze domownika, to należy posługiwać się pojęciem domownika w rozumieniu obowiązujących w tym okresie przepisów. Jest to zgodne z zasadą dalszego działania ustawy dawnej, bo aktualnie obowiązująca ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników nie zawiera żadnych przepisów prawa intertemporalnego, które rozstrzygałyby problem zastosowania właściwej definicji pojęcia "domownika", zawartej w poprzedniej lub aktualnej ustawie ubezpieczeniowej.

Zatem praca powoda w gospodarstwie rolnym jego rodziców powinna być oceniona z punktu widzenia tych przepisów, które obowiązywały w całym czasie jej wykonywania, a w tamtym czasie obowiązywała ustawa z 14 grudnia 1982 r. W ustawie tej przez określenie "domownicy" - rozumie się członków rodziny rolnika i inne osoby pracujące w gospodarstwie rolnym, jeżeli pozostawały we wspólnym gospodarstwie domowym z rolnikiem, ukończyły 16 lat, nie podlegały obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów, przy czym praca w gospodarstwie rolnym stanowiła główne źródło utrzymania. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 marca 1983 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz.U. z 1988 r. Nr 2, poz 10 ze zm.) precyzowało w § 2 ust. 2 pkt 1, że praca domownika w gospodarstwie rolnym nie stanowi głównego źródła utrzymania, jeśli domownik kształcił się w szkole ponadpodstawowej.

Pozwany pracodawca właśnie, odmówił powodowi zaliczenia do pracowniczego stażu pracy okresu jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, przypadającym w okresie od 1 stycznia 1983 r. do 30 września 1986r. , a więc w okresie, gdy definicję domownika określała ustawa z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu rolników indywidualnych i członków ich rodzin i § 2 ust. 2 pkt 1 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 marca 1983 r., podnosząc, iż powód w tym czasie uczył się w szkole ponadpodstawowej i jest to jedyna przyczyna niezaliczenia powodowi tegoż okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców do pracowniczego stażu pracy.

Zdaniem sądu jednakże, choć faktycznie przepis § 2 ust. 2 pkt 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1983 r. wyłącza niejako z grona osób, które mogą być uznane za „domowników” rolnika, uczniów szkół ponadpodstawowych, to jednak należy pamiętać jaki był cel ustawodawcy i w ogóle jaki jest sens przepisów dotyczących „domowników”. Pamiętać także należy, iż od dnia 1 stycznia 1991 r. zaczęła obowiązywać ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, w której w art. 6 pkt 2 ustalono że, ilekroć w ustawie jest mowa o "domowniku", rozumie się to pojęcie jako osobę bliską rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie i stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy. Od dnia 1 stycznia 1991 r. nie ma więc już doprecyzowania, co oznacza „główne źródła utrzymania domownika” z § 2 ust. 2 pkt Rozporządzenia, a więc, zdaniem sądu, tym bardziej należy obiektywnie spojrzeć na uznanie, poprzez pryzmat konkretnych okoliczności, jaki był cel tego doprecyzowania, a potem jego braku. Pamiętać należy, że istota działań domownika pod rządami poprzedniej ustawy i obecnie obowiązującej, sprowadza się do pomocy rolnikowi w prowadzeniu gospodarstwa, czyli do wykonywania prac wskazanych mu przez prowadzącego gospodarstwo, leżących w zakresie jego decyzji gospodarczych. Domownik więc, pod dyktando rolnika, wykonuje pracę związaną

z prowadzoną produkcją w rozmiarze dyktowanym potrzebami i terminami tych prac oraz używaniem sprzętu ułatwiającego te prace. Domownik wyłącznie pomaga rolnikowi w prowadzeniu takiej działalności i stąd też nie musi on pracować w takim samym wymiarze godzinowym, jak rolnik i może sobie pozwolić na jednoczesne kształcenie. Zatem, zdaniem sądu, inaczej należy ocenić sytuację ucznia szkoły ponadpodstawowej, który dojeżdża codziennie do szkoły, wraca tego dnia i od godz. 15.00 do wieczora wykonuje prace w gospodarstwie, wskazywane mu przez rolnika, a potem jeszcze uczy się, a inaczej wygląda sytuacja ucznia szkoły ponadpodstawowej, który mieszka w internacie, a więc po zajęciach szkolnych nie ma obowiązków w gospodarstwie, tylko może poświęcić czas na naukę lub życie prywatne. Zmiana przepisów zmieniających status „domownika”, poprzez wpisanie że „stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym”, właśnie- zdaniem sądu, miało min. na celu odróżnienie sytuacji tych dwóch grup uczniów.

Sąd zatem przeprowadził postępowanie dowodowe na okoliczność jakie konkretnie czynności wykonywane były przez powoda w trakcie roku szkolnego i przerw wakacyjnych. Jak zeznał powód słuchany w trybie art. 299 kpc, w okresie objętym sporem, istotnie kształcił się on w Technikum, które oddalone było o około 12 kilometrów od miejscowości w której mieszkał i w której to miejscowości znajdowało się gospodarstwo jego rodziców. Zdaniem sądu, sam fakt, że powód był uczniem szkoły ponadpodstawowej nie oznacza, że nie wykonywał on stałej pracy w gospodarstwie rolnym. Technikum do którego uczęszczał powód jest bowiem oddalone zaledwie o 12 km od gospodarstwa rodziców powoda, a więc dojazd do i ze szkoły nie mógł powodowi zajmować dużo czasu. Jak zeznał powód, codziennie wracał on po zajęciach szkolnych do domu ok. godz.14 i po zjedzeniu obiadu, przystępował on do wykonywania codziennych obowiązków w gospodarstwie, w zależności od pory roku. A. M. zeznał też, że był pilnym uczniem, w większości starał się przyswajać wiedzę na lekcjach, ale przygotowywał się też w domu do obowiązków szkolnych w czasie przerw w wykonywaniu pracy np. w drodze na pole i wieczorami. Zatem zdaniem sądu, mogło być tak, że powód codziennie rano jechał do szkoły i wracał o godz. 14.00, a następnie od godz. 15.00 po 5-6 godzin wykonywał on pracę w tym gospodarstwie. Oczywiście, jak podkreślał powód w swoich zeznaniach, jego celem w tym czasie była ukończenie Technikum, zdanie matury i podjęcie studiów, ale poza nauką był zobligowany do tego, aby pracować razem z rodzicami w gospodarstwie, które nie było małe, jeżeli chodzi o obszar. Powód zeznał też, że tak było codziennie, a w okresach wakacyjnych nigdy nigdzie nie wyjeżdżał, tylko cały czas pracował w gospodarstwie rodziców. Zatem zdaniem sądu, powód mógł - w tych ustalonych okolicznościach sprawy, stale pracować w gospodarstwie prowadzonym przez jego rodziców. Można więc uznać, że powód spełnia wszystkie warunki zaliczenia go jako "domownika" w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu rolników indywidualnych i członków ich rodzin, bo był członkiem rodziny rolnika, ukończył 16 lat, nie podlegał obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów, a praca w tym gospodarstwie rolnym stanowiła jego główne źródło utrzymania bo pracował w niej stale tj. codziennie min. 5-6 godzin dziennie.

W konsekwencji więc okres jego pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym od dnia 1 stycznia 1983r. do 30 września 1986r. winien być zaliczony do pracowniczego stażu pracy. Podkreślić jeszcze raz należy, że sam fakt pobierania przez powoda nauki w szkole ponadpodstawowej, przy jednoczesnym, codziennym, wielogodzinnym wykonywaniu przez niego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, nie może stanowić przeszkody do uznania powoda za „domownika” w rozumieniu powołanych wyżej przepisów.

Wobec powyższego sąd orzekł jak w sentencji.

O kosztach sąd orzekł na podstawie art. 102 kpc.